

PRIM MINISTRU

1841 / 5.10.2021
DATA 28.09.2021

Biroul permanent al Senatului

L. 337. / 5.10.2021

Doamnă președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit. (b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, Guvernul României formulează următorul:

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice, cu modificările și completările ulterioare*, inițiată de domnul deputat PSD Marcel Ciolacu împreună cu un grup de parlamentari PSD (Bp.244/2021).

I. Principalele reglementări

Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare modificarea *Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice, cu modificările și completările ulterioare*, în sensul:

- eliminării componente variabile a indemnizației lunare;
- stabilirii indemnizației lunare în funcție de câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul în curs, care nu poate fi depășit decât de două ori;
- introducerii posibilității diminuării indemnizației lunare în cazul nerealizării indicatorilor de performanță;
- restricționării calității de membru pentru o persoană la cel mult două consilii de administrație.

II. Observații

1. *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 109/2011* a urmărit integrarea la nivelul entităților economice cu capital majoritar sau integral de stat ori aparținând unităților administrativ-teritoriale a principiilor guvernantei corporative a întreprinderilor de stat dezvoltate de Organizația de Cooperare Economică și Dezvoltare (OECD), pe baza standardelor legislative din statele membre OECD și a bunelor practici ale corporațiilor din aceste state.

Aceste principii instituie pârghii de consolidare a transparenței activității societăților de stat și a politicii de acționariat a statului, în special prin transparentizarea și obiectivarea selecției managementului și a membrilor organelor de administrare, consolidarea responsabilității deciziei echipei de administrare și manageriale, inclusiv prin intermediul componentei de remunerare a acesteia, creșterea implicării acționarilor minoritari și consolidarea protecției drepturilor acestora (obiective ce se regăsesc, de altfel, și în preambulul ordonanței și Nota de fundamentare a acesteia).

Regulile de guvernanță corporativă a întreprinderilor de stat au fost adoptate în România în contextul angajamentelor asumate prin acordurile de împrumut încheiate cu instituțiile financiare internaționale (Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială, Comisia Europeană), acorduri în care au fost prevăzute și condiționalități privitoare la implementarea și monitorizarea aplicării legislației adoptate în această materie. În acest context, semnalăm că nivelul de implementare a guvernantei corporative a întreprinderilor publice este unul dintre elementele evaluate în contextul Semestrului european, în ultimul raport de țară¹ elaborat de Comisia Europeană fiind consemnate următoarele: „*Guvernanta corporativă a întreprinderilor publice nu este pusă în aplicare în mod suficient și poate fi slăbită. Legislația relevantă este solidă (...), dar punerea în aplicare a legislației este în continuare deficitară (...)*”.

Sistemul de remunerare a administratorilor, membrilor consiliilor de administrație, consiliilor de supraveghere, respectiv a directorilor, membrilor directoratelor este un element de politică legislativă în cadrul regimului general al constituirii și funcționării organelor statutare ale întreprinderilor publice.

Standardul de guvernanță corporativă în această materie este subsumat conceptelor de claritate a politicii de remunerare, capacitate a acesteia de a

¹ Raportul de țară din 2019 privind România, inclusiv un bilanț aprofundat referitor la prevenirea și corectarea dezechilibrelor economice, care însoțește documentul „Comunicare a Comisiei către parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Banca Centrală Europeană și Eurogrup – Semestrul european 2019: evaluarea progreselor înregistrate în ceea ce privește reformele structurale, prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice, precum și rezultatele bilanțurilor aprofundate efectuate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1176/2011 (COM (2019) 150 final), Capitolul 4.4.5. Guvernanta și calitatea instituțională https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/2019-european-semester-country-report-romania_en.pdf

atrage și motiva profesioniști cu reputație, orientare către îndeplinirea obiectivelor pe termen lung și mediu ale întreprinderii publice. Documentul CEDO încurajează legiuitorii naționali spre o reglementare care să permită alinierea remunerației membrilor consiliului de administrație/directorilor întreprinderilor de stat cu practicile sectorului privat – iar, sub acest aspect, reglementarea generală a societăților se caracterizează prin flexibilitate și prin acordarea libertății de decizie organelor societare (adunarea generală, consiliul de administrație, comitetul de remunerare). Principiile de guvernare corporativă recomandă, astfel, ca nivelul de remunerare în cazul unor societăți de stat ce activează într-un mediu competitiv să reflecte condițiile pieței, în măsura în care acest lucru este necesar pentru a atrage și a păstra membri ai consiliului de administrației/direcți cu înaltă calificare.

În același sens, într-un studiu comparat al OECD privitor la implementarea regulilor de guvernare corporativă în statele membre OECD se arată că „ar fi dificil să fie îmbunătățit cu adevărat profesionalismul consiliului de administrație și perspectiva de afaceri în societățile de stat, atât timp cât remunerația nu permite atragerea și păstrarea membrilor cu necesarul de expertiză și experiență”.

Prin aprobarea Planului National de Redresare și Reziliență la nivelul Secretariatului General al Guvernului urmează a fi derulată și implementată Reforma 7 ce are în vedere *”Îmbunătățirea cadrului procedural de implementare a principiilor guvernării corporative în cadrul întreprinderilor de stat”*.

Reforma urmărește să răspundă Recomandărilor specifice de țară (2019) *”România trebuie să (...) consolideze guvernarea corporativă a întreprinderilor de stat. Aplicarea guvernării corporative în întreprinderile de stat continuă să reprezinte o provocare și în anul 2020.”*

În acest sens, reprezentativ din perspectiva inițiativei legislative, este de menționat faptul că prin Reforma 7 se are în vedere crearea cadrului unitar prin gestionarea politicii aplicabile companiilor de stat (modificări legislative, stabilirea unui mecanism la nivelul Guvernului, dezvoltarea și îmbunătățirea cadrului procedural aplicabil principiilor guvernării corporative).

2. Referitor la pct.1 din inițiativa legislativă privind modificarea alin.(1), alin.(3), alin.(4) și alin.(6) ale art. 8 din Secțiunea 1 - Consiliul de administrație a Capitolului II - Administrarea și conducerea regiilor autonome din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr.109/2011, cu modificările și completările ulterioare*, precizăm următoarele:

- Considerăm necesară reanalizarea prevederilor textului propus pentru modificarea alin.(1) al art.8, deoarece acesta este identic cu forma actuală a textului.

• Referitor la modificarea alin.(3) al art.8 prin care se propune modificarea remunerației membrilor neexecutivi ai consiliului de administrație de la regiile autonome, în sensul stabilirii indemnizației fixe lunare la nivelul *"câștigului salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul în curs"*, precum și în sensul eliminării componentei variabile a remunerației, precum și la modificarea alin.(4) al art.8 prin care se propune modificarea remunerației membrilor executivi ai consiliului de administrație de la regiile autonome, în sensul stabilirii indemnizației fixe lunare la nivelul a maximum două câștiguri salariale medii brute *"utilizate la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul în curs"*, precum și în sensul eliminării componentei variabile a remunerației, considerăm că nu se justifică modificarea modului de calcul al indemnizației fixe a membrilor executivi și neexecutivi ai consiliului de administrație, nefiind oferită o motivație clară pentru aceste modificări.

a) Precizăm că, din Expunerea de motive a inițiativei legislative, reiese că mecanismul actual ar fi dificil de aplicat, în special pentru că sunt întreprinderi publice *"care desfășoară activități cu caracter specific și chiar cu caracter unicat, care nu pot fi încadrate cu precizie într-una din activitățile cu indicatori comunicați de INS"*. Asupra acestui aspect atragem atenția că, din aplicarea în practică a prevederilor legale (având în vedere atribuțiile Ministerului Finanțelor de monitorizare a respectării prevederilor *Ordonanței de urgență a Guvernului nr.109/2011, cu modificările și completările ulterioare*), nu au fost comunicate dificultăți legate de modul de calcul a indemnizației fixe lunare, întreprinderilor publice comunicându-li-se de către Institutul Național de Statistică datele necesare calculării indemnizației fixe lunare. De asemenea, precizăm că aceste date sunt accesibile publicului larg și se regăsesc publicate lunar pe adresa de internet <https://insse.ro/cms/ro/tags/comunicat-castig-salarial>.

b) Cu titlu de exemplu, dar fără a ne limita la acestea, câștigul mediu lunar pe salariat determinat pe baza cheltuielilor de natură salarială, conform datelor raportate de către întreprinderile publice de subordonare centrală la 31.12.2020, se prezintă astfel:

Nr. crt.	Autoritate Publică Tutelară	An	Luna	Denumire IP	Castigul mediu lunar pe salariat determinat pe baza cheltuielilor de natură salarială (lei/pers.)
0	1	2	3	4	5

1	MINISTERUL EDUCAȚIEI	2020	12	SOCIETATEA DE SERVICII INFORMATICA PITESTI SA	1250
2	MINISTERUL ECONOMIEI, ANTEPRENORIALULUI ȘI TURISMULUI	2020	12	ARSENAL-REȘIȚA SA FILIALĂ A COMPANIEI NAȚIONALE ROMARM SA	2000
3	MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI INFRASTRUCTURII	2020	12	AUTORITATEA AERONAUTICĂ CIVILĂ ROMÂNĂ RA	14188
4	MINISTERUL ENERGIEI	2020	12	SOCIETATEA NAȚIONALĂ "NUCLEARELECTRICA" SA	17080

Precizăm că, potrivit prevederilor art.15 din *Legea nr.16/2021 a bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2021*, câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2021 este de 5.380 lei.

Considerăm că stabilirea unei indemnizații fixe unice pentru toate întreprinderile publice ar putea genera riscul, pe de o parte, de a crește povara financiară, iar pe de altă parte, de a demotiva specialiștii din domeniul de activitate al respectivei întreprinderi publice, generând o lipsă de interes pentru ocuparea funcțiilor de membru în consiliul de administrație/ director.

Astfel, din analiza datelor de mai sus, pentru cele două întreprinderi publice care au raportat cel mai mic câștig mediu lunar (SSI Pitești SA și Arsenal Reșița SA), remunerația membrilor neexecutivi ai consiliului de administrație ar fi de aproximativ 2,5 – 4,5 ori mai mare decât câștigul mediu lunar pe salariat, nivel mult mai mare decât cel calculat conform prevederilor legale actuale și care în opinia noastră ar crește povara financiară pentru întreprinderile publice în cauză.

Similar, din analiza datelor de mai sus, pentru cele două întreprinderi publice care au raportat cel mai mare câștig mediu lunar (AACR RA și Nuclearelectrica SA), remunerația membrilor neexecutivi ai consiliului de administrație ar fi de aproximativ 2,5 – 3 ori mai mică decât câștigul mediu lunar pe salariat, ceea ce în opinia noastră ar putea genera o lipsă de interes pentru ocuparea posturilor respective.

c) Totodată, eliminarea componentei variabile a remunerației contravine, în opinia noastră, cu bunele practici internaționale și cu Ghidul OECD², întrucât atrage după sine modificarea modului de stabilire a indicatorilor de performanță financiari și nefinanțari, prin eliminarea trimiterii la respectarea metodologiei de stabilire a acestora prevăzute la alin. (5) al art.3¹.

² <http://www.oecd.org/corporate/guidelines-corporate-governance-soes.htm>

Considerăm că stabilirea indicatorilor de performanță pentru membrii consiliului de administrație este instrumentul principal prin care autoritatea publică tutelară impune respectarea, de către membrii consiliului de administrație, a obiectivelor stabilite prin scrisoarea de așteptări.

Mai mult, întrucât aceste prevederi fac parte dintr-un tot unitar, prin eliminarea acestor dispoziții ar apărea riscul ca planul de administrare întocmit de către consiliul de administrație și directori să fie un document formal, eliminând posibilitatea evaluării obiective a acestuia de către autoritatea publică tutelară.

Menționăm că la modul actual de stabilire a indemnizațiilor au fost avute în vedere recomandările organismelor financiare internaționale, Guvernul României beneficiind la redactarea finală a amendamentelor asupra *Ordonanței de urgență a Guvernului nr.109/2011, cu modificările și completările ulterioare* (concretizate prin adoptarea *Legii nr.111/2016 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 109/2011 privind guvernarea corporativă a întreprinderilor publice*) de sprijinul experților Comisiei Europene, Fondului Monetar Internațional și ai Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare.

- La alin.(6) al art.8 se propune modificarea, în sensul stabilirii posibilității de diminuare a indemnizației lunare a membrilor consiliului de administrație de la regiile autonome, dacă nu sunt îndeplinite "*obiectivele cuprinse în planul de administrare și indicatorii de performanță financiari și nefinanciari aprobați de autoritatea publică tutelară*".

Propunem completarea alineatului cu sintagma "*(...) indicatorii de performanță financiari și nefinanciari determinați cu respectarea metodologiei prevăzute la art.3¹ alin.(5) aprobați de autoritatea publică tutelară (...)*".

- Considerăm că raportarea remunerației membrilor neexecutivi/ executivi ai consiliului de administrație la câștigul salarial brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul în curs, față de o raportare la câștigul salarial mediu brut pe ramura de activitate în care își desfășoară activitatea întreprinderea publică, poate conduce spre o egalizare/plafonare a acestor indemnizații, indiferent de domeniul de activitate în care activează.

În contextul în care unele întreprinderi publice își desfășoară activitatea într-un mediu concurențial, aspect ce impune necesitatea atragerii unor administratori/directori specializați, neraportarea la câștigul salarial pe ramura de activitate poate duce la restrângerea opțiunilor de candidați la posturile de administratori.

- Raportarea la câștigul salarial brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul în curs (5380 lei - aprobat prin *Legea nr.16/2021*), poate conduce la scăderea limitei maxime a indemnizației față de actuala formulare din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr.109/2011, cu*

modificările și completările ulterioare (maxim 2 câștiguri salariale medii pe ramură pentru administratorii neexecutivi și 6 în cazul administratorilor executivi), noua limită fiind de maximum 1 câștig salarial brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale pentru neexecutivi și 2 în cazul celor executivi.

Din perspectiva principiilor guvernantei corporative a întreprinderilor publice care vizează asigurarea unui management performant și motivat, care să poată asigura un grad ridicat de rentabilitate și profitabilitate, mai ales că multe dintre acestea activează în domenii cheie ale economiei naționale, considerăm că, prin reducerea limitelor indemnizațiilor, există riscul să nu mai poată fi selectată o echipa de administratori competitivă.

- Precizăm că posibilitatea diminuării indemnizației lunare, în funcție de realizarea obiectivelor cuprinse în planul de administrare, poate genera confuzii în privința aplicabilității acestei soluții din perspectiva prevederilor *Ordonanței de urgență a Guvernului nr.109/2011, cu modificările și completările ulterioare*, care stipulează existența unei indemnizații fixe și a unei componente variabile, aceasta din urmă fiind raportată și acordată la înregistrarea de către întreprinderea publică a unor performanțe financiare, odată cu aprobarea situațiilor financiare anuale.

- În contextul în care s-ar aplica limitele maxime ale indemnizațiilor, cuprinse în inițiativa legislativă, se poate ajunge la o reducere semnificativă a cuantumului de remunerare al administratorilor/ directorilor la societățile din portofoliul Ministerului Finanțelor. Spre exemplu, precizăm că la CN Imprimeria Națională SA, prin aplicarea noului sistem de remunerare, indemnizația unui administrator neexecutiv s-ar reduce la circa 30% din actuala indemnizație (fixă+variabilă). Precizăm că CN Imprimeria Națională SA, după implementarea unui management selectat în conformitate cu prevederile *Ordonanței de urgență a Guvernului nr.109/2011, cu modificările și completările ulterioare*, a înregistrat nu doar o îmbunătățire a situației economico-financiare, ci și profit semnificativ (aproximativ 175 de milioane lei - profit net realizat în anul 2020), acesta fiind vărsat sub formă de dividend acționarului statul român.

3. Referitor la pct.2 din inițiativa legislativă privind modificarea alin.(2), alin.(3) și alin.(4) ale art.37 din Capitolul III - Societățile comerciale din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr.109/2011, cu modificările și completările ulterioare*, precizăm că ne menținem observațiile anterioare referitoare la modificarea art.8 privind:

- alin.(2) prin care se propune modificarea remunerației membrilor neexecutivi ai consiliului de administrație de la societăți, în sensul stabilirii indemnizației fixe lunare la nivelul "*câștigului salarial mediu brut utilizat la fundamentarea*

bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul în curs", precum și în sensul eliminării componente variabile a remunerației;

- alin.(3) prin care se propune modificarea remunerației membrilor executivi ai consiliului de administrație de la societăți, în sensul stabilirii indemnizației fixe lunare la nivelul a maximum două câștiguri salariale medii brute *"utilizate la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul în curs"*, precum și în sensul eliminării componente variabile a remunerației;

- alin.(4) prin care se propune modificarea în sensul stabilirii posibilității de diminuare a indemnizației lunare a membrilor consiliului de administrație de la societăți, dacă nu sunt îndeplinite *"obiectivele cuprinse în planul de administrare și indicatorii de performanță financiari și nefinanciari aprobați de autoritatea publică tutelară"*.

4. Referitor la pct.3 din inițiativa legislativă privind modificarea alin.(2) și alin.(3) ale art.38 din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr.109/2011, cu modificările și completările ulterioare*, referitoare la remunerația directorilor de la societăți, precizăm următoarele:

- La alin.(2) al art.38 se propune modificarea remunerației directorilor de la societăți, în sensul stabilirii indemnizației fixe lunare la nivelul a maximum două câștiguri salariale medii brute *"utilizate la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul în curs"*, precum și în sensul eliminării componente variabile a remunerației.

Asupra acestor aspecte, reiterăm observațiile anterioare referitoare la modificarea art.8.

În plus față de cele prezentate la exemplul de la pct.1, precizăm că, în cazul întreprinderilor publice care au raportat cel mai mare câștig mediu lunar (AACR RA și Nuclearelectrica SA) ar rezulta o discrepanță majoră între remunerația directorilor (5.380 lei x 2=10.760 lei) și câștigul mediu lunar pe salariat (14.188 lei, respectiv 17.080 lei). Astfel, apreciem că nu ar mai exista interes în ocuparea funcției de director în cazul acestor întreprinderi publice.

Mai mult, nu reiese motivația diferențierii între remunerația directorilor de la regiile autonome și directorii de la societăți. Astfel, întrucât prevederile de la alin.(5) al art.21 din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr.109/2011, cu modificările și completările ulterioare*, nu sunt modificate, ar rezulta că directorii de la regiile autonome ar fi îndreptățiți la plata unei indemnizații variabile, iar directorii de la societăți nu ar avea acest drept, ceea ce în opinia noastră ar reprezenta o discriminare între cele două tipuri de directori.

- Referitor la alin.(3) al art.38 prin care se propune modificarea în sensul stabilirii posibilității de diminuare a indemnizației lunare a directorilor de la societăți, dacă nu sunt realizați *"indicatorii de performanță financiari și*

nefinanciari aprobați”, precizăm că ne menținem observațiile anterioare referitoare la modificarea art.8.

5. Referitor la pct.4 din inițiativa legislativă privind modificarea alin.(4) al art.64 din Capitolul VI - Dispoziții tranzitorii și finale din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr.109/2011, cu modificările și completările ulterioare*, precizăm următoarele:

- La alin.(4) se propune modificarea în sensul limitării numărului de mandate exercitate concomitent de o persoană fizică la maximum două mandate în consilii de administrație sau de supraveghere.

Atragem atenția că prevederile de la acest articol fac parte din dispozițiile tranzitorii reglementate la inițierea *Ordonanței de urgență a Guvernului nr.109/2011, cu modificările și completările ulterioare*, și, în opinia noastră, nu este recomandată modificarea acestora. Apreciem că dispoziții tranzitorii pot fi introduse numai într-un articol separat, în corpul legii de modificare.

Totodată, precizăm că dispozițiile acestui articol nu sunt corelate cu dispozițiile art.7 și ale art.33 care limitează la trei numărul mandatelor care pot fi exercitate concomitent.

De asemenea, reducerea numărului de consilii în care o persoană poate activa la două (față de maxim 3 consilii de administrație/ supraveghere în prezent) poate duce la limitarea capacității statului, în calitate de acționar, de a evalua/ selecta și numi candidați pentru posturile de administratori a căror pregătire, experiență și aptitudini sunt deja dovedite.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate la pct. II, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Florin Vasile CITU

PRIM-MINISTRU

Doamnei senator **Anca Dana DRAGU**

Președintele Senatului